

Vejledning om ophavsret i forbindelse med Brexit efter overgangsperiodens udløb den 31. december 2020

Indhold

Overblik	2
Hvilke internationale regler for ophavsret er fortsat gældende efter Brexit?.....	2
Broadcastere.....	4
Online rettigheder til musikværker	3
Forældreløse værker (værker, hvor ophavsmanden er ukendt)	6
Adgang til offentliggjorte værker og visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap.....	6
Portabilitet af online-indhold (streaming)	7
Følgeret ved videresalg af kunstværker	8
Databaseret og Sui Generis databaseret.....	9
Links til de relevante direktiver og forordninger	10

Overblik

Storbritannien indgav den 29. marts 2017 meddelelse om, at de agtede at trække sig fra EU i henhold til artikel 50 i traktaten om Den Europæiske Union. Storbritannien har herefter pr. 31. januar 2020 forladt EU. Inden da blev den udtrædelsesaftale, som den britiske regering har forhandlet med EU, godkendt.

Udtrædelsesaftalen fastsatte en overgangsperiode frem til udgangen af 2020, der betød, at alle EU's regler i perioden fortsat ville gælde for britiske borgere og virksomheder, og at forhold og rettigheder i øvrigt ville være uændrede i overgangsperioden.

Der er nu opnået enighed om en aftaletekst om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien, som efter godkendelse skal ratificeres af Europa-Parlamentet. Uanset at der er opnået enighed om en aftaletekst, vil Brexit dog ændre på måden, vi samarbejder og handler med Storbritannien. Brexit vil med andre ord få væsentlig betydning for Danmark. Det gælder også mht. ophavsretsområdet.

Du kan allerede nu gøre dig bekendt med, hvilke konsekvenser den endelige Brexit-aftale kan have for dig eller din virksomhed ved at klikke dig ind på de enkelte underemner i menuen til venstre og læse om, hvad der kan være relevant for dig.

Hvilke internationale regler for ophavsret er fortsat gældende efter udløbet af overgangsperioden?

Storbritannien og EU har begge tiltrådt mange af de vigtigste internationale ophavsretlige traktater.

Det er traktater såsom [Bernerkonventionen](#), [WIPO-ophavsretstraktaten \(WCT\)](#), [WIPO Performances and Phonograms Treaty \(WPPT\)](#) og [aftalen om handelsrelaterede aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder \(TRIPS\)](#). Du kan læse traktaterne ved at trykke på de enkelte links.

Der er derfor en del områder, der stadig er reguleret af de regler, der gælder i dag. Det er blandt følgende områder:

- beskyttelse af ophavsret og beslægtede rettigheder (f.eks. eksklusive rettigheder til reproduktion, distribution, udlejning, kommunikation og tilgængeliggørelse for ophavsmænd samt til indehavere af beslægtede rettigheder som fonogramproducenter, kunstnere og radio- og tv-selskaber)
- beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder
- forpligtelser vedrørende teknologiske beskyttelsesforanstaltninger
- databaser i nogle tilfælde
- computerprogrammer

- halvledertopografier
- håndhævelse af ophavsret

Selv om der stadig er internationale retsakter, der stadig gælder efter overgangsperiodens udløb, giver de ikke i alle tilfælde giver den samme type og samme niveau af beskyttelse, som følger af de EU-retlige ophavsretsregler, som mange borgere og virksomheder er blevet vant til.

Overordnet set sikrer den endelige aftale om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien, at det nuværende beskyttelsesniveau i udgangspunktet bevares - dvs. de nuværende rettigheder videreføres i vid udstrækning og den beskyttelse, som Storbritannien yder sine egne borgere, udstrækkes som udgangspunkt også til EU-borgere. Storbritannien vil dog fremadrettet være at betragte som et tredjeland. Dette vil særligt have konsekvenser i forhold til grænseoverskridende aktiviteter.

I menuen til venstre kan du se hvilke områder, der bliver berørt af Brexit og læse mere om, hvilken betydning Brexit har for dig eller din virksomhed efter overgangsperiodens udløb den 31. december 2020.

Broadcastere

Driver du eller din virksomhed broadcastervirksomhed, der sender til Storbritannien eller modtager signaler fra Storbritannien?

Satellit- og kabeldirektivet om ([direktiv 93/83/EEC](#)) regulerer bl.a. grænseoverskridende udsendelse af radio- og tv-udsendelser via satellit og kabel.

Direktivet bestemmer blandt andet, at kommunikationshandlingen til offentligheden via fx satellit udelukkende finder sted i den medlemsstat, hvor udsendelsessignalerne første gang sendes i luften. Man siger også, at tv-signalerne ”introduceres”, så der sker en tilgængeliggørelse for almenheden.

Det hører til de ophavsretlige enerettigheder at tillade tilgængeliggørelse for almenheden, og det betyder i praksis, at hvis en anden person ønsker at vise eksempelvis et tv-program (at gøre det tilgængeligt for almenheden), skal han have rettighedshaverens godkendelse til dette og betale rettighedshaveren et vederlag.

Direktivet bestemmer, at for at udsende et tv-signal (en radio- eller tv-udsendelse) skal tv-selskabet kun indgå aftale med rettighedshaverne i den medlemsstat, hvor signalet første gang introduceres.

Efter overgangsperiodens udløb vil Satellit- og kabeldirektivet ikke længere gælde for broadcasting til og fra Storbritannien.

Tv-selskaber i Storbritannien vil derfor ikke længere nyde godt af den mekanisme, der er fastsat i direktivet, når de leverer grænseoverskridende satellit-tv-tjenester til EU-

kunder, og de skal således sørge for at indgå aftaler i alle de medlemsstater, hvortil signalet når.

Tilsvarende vil tv-stationer i EU ikke længere kunne drage nytte af den mekanisme, der er fastsat i direktivet, når de leverer fx grænseoverskridende satellit-tv-tjenester til kunder i Storbritannien, og de skal derfor klarere rettigheder for alle relevante rettighedshavere, hvis de ønsker at sende til Storbritannien.

Online rettigheder til musikværker

Har du eller din virksomhed online rettigheder til musikværker?

I direktivet om kollektiv forvaltning af ophavsret ([direktiv 2014/26/EU](#)) reguleres bl.a. multiterritorial licensering forbindelse med brug af online rettigheder til musikværker.

Multiterritorial licensering er en licensering, der dækker flere lande. En kollektiv forvaltningsorganisation kan derfor ved sådan en form for licensering fx give licens til at sende musik ud i flere lande.

Direktivet bestemmer, at når en kollektiv forvaltningsorganisation, der ikke tilbyder at udstede multiterritoriale licenser for onlinemusikrettighederne i dens eget musikrepertoire, anmoder en anden kollektiv forvaltningsorganisation om at indgå en repræsentationsaftale med henblik på at repræsentere disse rettigheder, skal medlemsstaterne sikre, at den anmodede kollektive forvaltningsorganisation er forpligtet til at tilslutte sig en sådan anmodning, såfremt den allerede udsteder eller tilbyder at udstede multiterritoriale licenser for samme kategori af onlinemusikrettigheder til en eller flere andre kollektive forvaltningsorganisationers repertoire.

På den måde er det nemmere for rettighedshaverne at få deres værker ud i forskellige lande samtidig med, at de stadig er beskyttet af reglerne i direktivet.

De kollektive forvaltningsorganisationer er bl.a. sat i verden for at indgå aftaler om brug af fx musik, så rettighedshaverne får den betaling, de har krav på, når deres værker bliver brugt i det offentlige rum.

De kollektive forvaltningsorganisationer er også med til at gøre det lettere for kunstnere at få deres værker ud i den store verden, så de kan blive eksponeret så meget som muligt, og nå ud til et så stort et publikum som muligt.

Det er eksempelvis organisationer som Koda og Gramex, der repræsenterer henholdsvis skabere af musik og udøvende kunstnere.

Ikke alle kollektive forvaltningsorganisationer tilbyder multiterritoriale licenser for brug af værker i EU. Det kan blandt andet være, hvis de ikke har ressourcerne til at håndtere multiterritoriale licenser selv.

Derfor bestemmer artikel 30 i direktivet, at når en kollektiv forvaltningsorganisation, der ikke selv gør brug af multiterritoriale licenser for onlinemusikrettighederne i dens eget musikrepertoire, anmoder en anden kollektiv forvaltningsorganisation om at indgå en aftale om at repræsentere disse rettigheder, er denne kollektive forvaltningsorganisation forpligtet til at acceptere anmodningen.

På den måde sikres rettighedshaverne, at de har mulighed for at udbrede deres værker til et større publikum samtidig med, at de får den betaling, de har krav på.

Derudover sikrer direktivet blandt andet også, at en kollektiv forvaltningsorganisation, som udsteder multiterritoriale licenser for onlinemusikrettigheder, har tilstrækkelig kapacitet til på en effektiv og gennemsigtig måde at håndtere denne opgave, at rettighedshaveren har krav på at modtage ajourførte oplysninger fra den kollektive forvaltningsorganisation for at sikre gennemsigtighed i virket, at der sker nøjagtig og rettidig betaling til rettighedshaveren, og at der er nødvendige klagemuligheder for rettighedshaveren, hvis han ikke er tilfreds med den kollektive forvaltningsorganisation.

Aftalen om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien viderefører ikke direktivets bestemmelser om multiterritoriale licenser mv. ift. Storbritannien. Efter overgangsperioden vil EU's kollektive forvaltningsorganisationer derfor ikke være underlagt forpligtelsen til at repræsentere kollektive forvaltningsorganisationer med hjemsted i Storbritannien for multiterritoriale licenser.

Det samme gør sig gældende den anden vej, og Storbritanniens kollektive forvaltningsorganisationer vil ikke være underlagt forpligtelsen til at repræsentere kollektive forvaltningsorganisationer med hjemsted i EU.

I praksis betyder det bl.a., at det ikke vil være muligt at få adgang til det britiske marked ved, at en dansk kollektiv forvaltningsorganisation skyder sit repertoire ind i en britisk kollektiv forvaltningsorganisation.

Det betyder også, at danske rettighedshavere mister den beskyttelse og valgfrihed, som direktivet hidtil har ydet ved kollektiv licensering. En dansk rettighedshaver kan fx ikke længere med støtte i direktivet kræve at blive medlem af en britisk kollektiv forvaltningsorganisation, ligesom de beskyttelsesregler, der er fastsat i direktivet om fx medbestemmelse i forvaltningen, gennemsigtighed og finansiel forvaltning af rettighedsmidler, ikke længere vil gælde.

Aftalen mellem EU og Storbritannien indeholder dog bestemmelser om, at der skal sikres et samarbejde parterne imellem med henblik på at sikre gennemsigtighed i forvaltningen af rettigheder og facilitere gensidighedsaftaler.

Forældrelose værker (værker, hvor ophavsmanden er ukendt)

Benytter du eller din virksomhed sig af de såkaldte forældreløse værker, hvor ophavsmanden til værket er ukendt?

Direktivet om visse tilladte anvendelser af forældreløse værker ([direktiv 2012/28/EU](#)) vedrører brug af forældreløse værker af blandt andet offentligt tilgængelige biblioteker og uddannelsesinstitutioner i EU.

I EU-retten har man opbygget et system vedrørende brug af nogle forældreløse værker. Direktivet sikrer, at et værk, der anses for et forældreløst værk i én medlemsstat, også anses for et forældreløst værk i alle medlemsstater. Værket kan på den måde anvendes og gøres tilgængeligt i alle medlemsstater.

Dette system gør det muligt at digitalisere og gøre et forældreløst værk tilgængeligt online i alle medlemsstater så snart, det anerkendes som et forældreløst værk i én medlemsstat.

Et værk anses for et forældreløst værk, hvis ingen af rettighedshaverne til værket er identificeret eller lokaliseret på trods af, at der er foretaget og registreret en omhyggelig søgning efter rettighedshaverne.

Når et værk anerkendes som et forældreløst værk, kan visse almennyttige institutioner (såsom fx biblioteker) benytte sig af det og gøre det tilgængeligt for almenheden, så institutionen kan varetage og løfte sine almennyttige opgaver.

Direktivet sikrer også, at en rettighedshaver til et værk, der anses for forældreløst, til enhver tid har mulighed for at bringe værkets status som forældreløst til ophør, for så vidt angår den pågældendes rettigheder.

Efter overgangsperioden er forældreløse værker, der er anerkendt i Storbritannien ved tilbagetrækningsdatoen, ikke længere anerkendt i EU i henhold til direktivet.

Det samme gælder for forældreløse værker, der er anerkendt i EU, der således ikke længere vil være at betragte som forældreløse i Storbritannien.

Det betyder i praksis, at brugen af forældreløse værker fra Storbritannien, der er tilladt i henhold til direktivet ikke længere vil være tilladt for almennyttige institutioner i EU og omvendt. Brexit vil derfor vanskeliggøre brugen af forældreløse værker mellem EU og Storbritannien.

Adgang til offentliggjorte værker og visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap

Benytter du eller din virksomhed sig af værker til personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap?

Direktivet om visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap ([direktiv 2017/1564](#)) gør det muligt at fremstille et tilgængeligt format af et værk, som blinde, synshæmmede eller personer, der på anden måde har et læsehandicap (personer med syns- eller læsehandicap) kan benytte sig af uden, det er nødvendigt først at indhente tilladelse fra rettighedshaveren.

I praksis betyder det, at der er udvidet mulighed for personer med et syns- eller læsehandicap til at få adgang til skriftligt materiale på lige fod med personer uden et synshandicap.

Direktivet gennemfører de forpligtelser, som medlemsstaterne skal efterleve i medfør af [Marrakeshtraktaten](#) så man sikrer, at adgang til og brug af værker til gavn for personer med et syns- eller læsehandicap er konsekvent og ensartet i hele EU.

Traktatens formål er at øge rådigheden og den grænseoverskridende udveksling af værker i tilgængelige formater for personer med syns- eller læsehandicap.

Med Brexit betragtes Storbritannien som et såkaldt tredjeland, altså et land der ikke er medlem af EU. Regler, der regulerer medlemsstaterne i EU, er ikke gældende for sådanne tredjelande.

Nogle tredjelande har dog valgt at ratificere Marrakeshtraktaten. Når et land ratificerer noget, betyder det, at landet tiltræder en international aftale endeligt, og landet skal derfor indrette sig efter traktaten.

I de tilfælde vil det fortsat være muligt for personer med et syns- eller læsehandicap at få adgang til værker fra EU inden for rammerne af Marrakeshtraktaten. Storbritannien har ratificeret traktaten, og det er bekræftet i aftalen om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien, at Storbritannien vil overholde sine internationale forpligtelser, herunder ift. Marrakeshtraktaten.

Efter overgangsperioden vil personer i Storbritannien med et syns- eller læsehandicap således fortsat være i stand til at få adgang til tilgængelige formater af bøger m.v. fra autoriserede enheder i EU inden for rammerne af Marrakeshtraktaten. Ligeledes vil autoriserede enheder og personer med syns- og læsehandicap i EU have mulighed for at få adgang til tilgængelige formater fra autoriserede enheder i Storbritannien.

Portabilitet af online-indhold (streaming)

Benytter du eller din virksomhed sig af onlineindholdstjenester (streaming) mellem EU og Storbritannien?

Brug af onlineindholdstjenester på tværs af landegrænser (i daglig tale kaldet streaming over landegrænser) reguleres i forordningen om grænseoverskridende portabilitet af onlineindholdstjenester i det indre marked ([direktiv 2017/1128](#)).

Forordningens formål er at sikre borgernes uhindrede adgang i hele EU til onlineindholdstjenester, som kan tilgås via fx smartphones, tablets og bærbare computere.

Adgangen er selvfølgelig under forudsætning af, at borgeren i forvejen har en lovlig adgang til en lovlig streamingtjeneste på nettet.

På den måde sikres det, at borgerne kan bruge mobile streamingtjenester der giver adgang til indhold såsom musik, spil, film, underholdningsprogrammer og sportsbegivenheder i hele EU, også når de midlertidigt opholder sig i en anden medlemsstat i forbindelse med f.eks. fritidsaktiviteter, rejser, forretningsrejser eller studier.

Det betyder i praksis, at borgere i EU kan se de samme film og serier i samtlige medlemsstater i EU og kan benytte de samme musiktjenester, uanset hvor de befinder sig.

Det betyder også, at en udbyder af en streamingtjeneste kun skal indgå aftale om at stille onlinetjenesten til rådighed i den medlemsstat, hvor udbyderen har sit forretningshjemsted.

Efter overgangsperioden vil det ikke længere være muligt for borgere i EU at benytte deres streamingtjenester, når de befinder sig i Storbritannien, og det samme vil være gældende for borgere fra Storbritannien, når de befinder sig i EU.

Hvis en udbyder fra EU ønsker at tilbyde onlineindhold til deres kunder, når de befinder sig i Storbritannien, vil det være nødvendigt for udbyderen at indgå særskilt aftale herom med alle de relevante rettighedshavere.

Det samme gør sig gældende, hvis en udbyder fra Storbritannien ønsker at tilbyde indhold til deres kunder, når de befinder sig i EU.

Følgeret ved videresalg af kunstværker

Sælger du kunstværker i Storbritannien eller driver du virksomhed med videresalg af kunstværker i Storbritannien?

Følgeret er en personlig og uoverdragelig ret, som giver ophavsmanden til et originalt kunstværk (fx malerier, collager, tegninger, graveringer, tryk, litografier, skulpturer,

vægtæpper, keramisk kunst, glaskunst og fotografiske værker) ret til at få del i det økonomiske udbytte ved efterfølgende videresalg af kunstværket.

Følgeretten fremgår af direktiv om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk ([direktiv 2001/84/EF](#)), som giver ophavsmanden mulighed for at modtage vederlag i forbindelse med efterfølgende videresalg af det fysiske værk.

Direktivet sikrer, at ophavsmanden beholder sin følgeret på tværs af landegrænser i EU.

Det betyder i praksis, at hvis en ophavsmand med bopæl i en EU-medlemsstat sælger et værk inden for EU, har han ret til og bibeholder denne ret til et vederlag ved et eventuelt videresalg af værket.

Følgeretten gælder kun for statsborgere i EU-medlemsstater og for ophavsmænd fra de tredjelande, hvor der ydes ophavsmænd, som er statsborgere i EU-medlemsstaterne, en sådan beskyttelse. Aftalen om det fremtidige forhold mellem EU og Storbritannien indeholder en forpligtelse i forhold til følgeretsvederlag. En ophavsmand har således fortsat krav på følgeretsvederlag ved salg i Storbritannien.

Efter overgangsperioden er der således fortsat regler om følgeret ved videresalg ved salg af kunstværker i Storbritannien.

EU-borgere kan derfor kræve at modtage vederlag ved videresalg på samme vilkår som Storbritanniens borgere. Det samme gør sig gældende ved salg af kunstværker i EU, hvor ophavsmanden fra Storbritannien kan kræve at modtage vederlag ved videresalg af værket.

Databaseret og Sui Generis databaseret

Benytter du eller din virksomhed sig af databaser skabt i Storbritannien, eller retter din database sig mod brug i Storbritannien?

Ophavsretten til databaser reguleres i direktivet om retlig beskyttelse af databaser ([direktiv 96/9/EF](#)), der giver ophavsretlig beskyttelse til databaser uanset deres form.

Beskyttelsen omfatter også en såkaldt sui generis ret, der giver ophavsretlig beskyttelse når indsamling, kontrol eller præsentation af en databases indhold ud fra et kvalitativt eller kvantitativt synspunkt er udtryk for en væsentlig investering for ophavsmanden.

En database er omfattende samlinger af værker, uanset om værkerne er litterære, kunstneriske, musikalske eller af anden art, eller af materiale som tekst, lyd, billeder, tal, fakta og data.

Samlingen af data skal være struktureret systematisk eller metodisk, og som kan konsulteres individuelt.

Når en database kan betegnes som ophavsmandens egen intellektuelle frembringelse på grund af udvælgelsen eller struktureringen af indholdet, giver direktivet databasen ophavsretlig beskyttelse.

Artikel 7 i direktivet giver derudover på visse betingelser en såkaldt sui generis-ret til ophavsmanden, når indsamling, kontrol eller præsentation af en databases indhold ud fra et kvalitativt eller kvantitativt synspunkt er udtryk for en væsentlig investering.

Det betyder i praksis, at medlemsstaterne sikrer databasens skaber en ret til at forbyde udtræk og/eller genanvendelse af hele databasens indhold eller en væsentlig del deraf.

Artikel 11 i samme direktiv begrænser beskyttelsen til kun at gælde for statsborgere i en EU-medlemsstat, har deres sædvanlige bopæl på EU's område eller er virksomheder dannet i overensstemmelse med lovgivningen i en EU-medlemsstat (og som har deres vedtægtsmæssige hjemsted, centraladministration eller hovedsæde i EU).

Efter overgangsperioden vil direktivet ikke længere være gældende for Storbritannien.

Links til de relevante direktiver og forordninger

- [Traktaten om den Europæiske Union](#)
- [Bernerkonventionen](#)
- [WIPO-ophavsretstraktaten \(WCT\)](#)
- [WIPO Performances and Phonograms Treaty \(WPPT\)](#)
- [aftalen om handelsrelaterede aspekter af intellektuelle ejendomsrettigheder \(TRIPS\)](#)
- [direktiv 93/83/EEC](#) (Satellit- og kabeldirektivet om samordning af visse bestemmelser vedrørende ophavsrettigheder og ophavsretsbeslægtede rettigheder i forbindelse med radio- og tv-udsendelse via satellit og viderespredning pr. kabel)
- [direktiv 2014/26/EU](#) (direktivet om kollektiv forvaltning af ophavsret og beslægtede rettigheder samt multiterritoriale licenser for rettigheder til musikværker med henblik på onlineanvendelse i det indre marked)
- [direktiv 2012/28/EU](#) (direktivet om visse tilladte anvendelser af forældreløse værker)
- [direktiv 2017/1564](#) (direktivet om visse tilladte former for anvendelse af visse værker og andre frembringelser, der er beskyttet af ophavsret og beslægtede rettigheder, til gavn for personer, der er blinde eller synshæmmede eller på anden måde har et læsehandicap)
- [Marrakeshtraktaten](#)
- [forordning 2017/1128](#) (forordningen om grænseoverskridende portabilitet af onlineindholdstjenester i det indre marked)
- [direktiv 2001/84/EF](#) (direktiv om følgeret for ophavsmanden til et originalkunstværk)

- [direktiv 96/9/EF](#) (direktivet om retlig beskyttelse af databaser)